

sosialurin

telf. 14720 . 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevri: Føroya Javnaðarflokkur

Fyritaksstjóri: Tórfinn Smith

Blaðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bládmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Nýtt landsstýri

ENN frættist lítið um, at samráðingar um nýtt landsstýri eru komnar undir land. Tað, vit higartil hava fingið konstaterað, er, at Sambandsflokkurin onga leið kom við sínum royndum, hvørki yvirfyri Javnaðarflokkinum ella Fólka flokkinum. Hvat annars er í umbúnað í lötuni, kunnu gitingar vera um, hóast vit nú munnu fara at frætta um nýggjar samráðingarroyndir nakað skjótt.

TAÐ ER NÚ meira enn mánaður síðani løgtingsvalið, men eitt sindur av ymiskum meira ella minni politiskum er so hent síðani. Landsstýrið hevur verið til fyrireikandi samráðingar í Brüsseles — og er nú aftur í hesari vikuni til samráðingar í Brüsseles. Tað skal eisini samráðast í hesum mánaðinum við Noreg og við Russar. Rímuliga tekur hetta sína tíð, samstundis sum samráðingarnar um nýtt landsstýri skuldu verið.

UPPIÍ øllum hesum hava vit havt satt neytarok, sum ikki sørt gjørdist gott »stoff« í blaðheiminum og helst eisini hevur tikið sína tíð frá landsstýrinum og givið tí politiska høvuðpinu. Alt samanumtikið hevur tíðin síðani løgtingsvalið verið merkt av fjølbroyttum hendingum.

DIMMALÆTTING skrivur, at einasta bjargingin hjá Javnaðarflokkinum, um hann skal dríva socialdemokratiskan politikk, er at kasta saman við Sambandinum. Hon er serdeilis skuffað yvir, at einki kom burtur úr tí gamla ástarsambandinum. Men valkvöldið segði formaðurin í Sambandsflokkinum í útvarpinum, at við hansara vilja skuldi Javnaðarflokkurin ongantið sleppa nakrastaðni frammat.

SO HVØR skuffaður er, ella hvør, ið talar frá livrini ella frá hjartanum, er nakað sum ein og hvør kann gera sær sínar tankar um. Men harfyri hevur tað skund, at vit nú fáa nýtt landsstýri.

Orð og tal 3

Mangan verður sagt, at føroyska málið er so stirvið og ósmíðligt, at tað hóskar ikki sum nútíðar handils mál. Henda áskoðan ella hesin hugburður hevur ført við sær, at lýsingar mangan eru avskapaðar av fremmandum innfluttum orðatilfari. Vit fara við einum dømi at vísa á, hvussu óvandað orðavalið kann vera:

»Vit hava útstýr, verktoy og deilir til bílar«. Sami setningur kundi eisini sæð soleiðis út:

»Vit hava útgerð, ambó og lutir til bílar«.

Hvussu nógv stírnari seinni málburður er, fer lesarin sjálvur at døma um.

Á hesi ársins tíð hevði tað kanska ikki verið óhóskandi, at orðið **krapi** varð viðgjørt. Sum flest-um kunnugt er krapí veikt bent kallkynsorð (krapí — krapa o.s.f.). Men tá tosað verður um veðrið nú, verður ofta

orðið **krapa** nevnt. Eitt kvennkynsorð krapa -u, fínt ikki í føroyskum, og vit hava ongar grundir til at taka hetta nýsmíðaða frábrigðið í nýtslu.

Føroyskar fyrisetningar og føroysk hjáorð dvína ofta fyri donskum árinum. Nokur dømi:

»at vera glaður fyri« átti at verið »at vera glaður um«

»at undrast yvir« átti at verið »at undrast á«

»Vit hava stórt úrval í buksum« — hetta kann lættliga misskiljast, um vit ikki siga: »Vit hava stórt úrval av buksum«, ið er tað rætta.

Í føroyskum er vanligt, at gera framtíð við at nýta »at fara« sum hjálparsagnorð. Danir nýta sagnorðið »at komme« á sama hátt, og hevur hettatrukað seg so mikið inn í føroyskt, at vit oftari og oftari siggja dømi sum hesi: »Óhapp kemur at kosta...« í staðin fyri »... fer at

kosta...« »Tú kemur at á-sanna hetta« í staðin fyri »...tú fært at...«

Fyrisetingin upp á er ógvuliga ofta at siggja í forum, har hon als ikki er neyðug. Til dømis:

»at tonkja upp á« fyri »at hugsa um«

»at siggja upp á« fyri »at hyggja at, at skoða«

Í lesarabrávi í »Sosialinum« nr. 89 vórðu nakrir spurningar settir okkum.

1) Átti tað ikki at itíð Miklagarður í staðin fyri Miklagarður? Upprunliga hevur fyrri navnið-urin verið Mikli- í hvorfalli, men longu í fornum norrønum máli finna vit eins ofta hvorfalsformin Miklagarður sum Mikligarður. Hetta kemst av ávirkan frá »bendu foll-unum«, sum verða oftari nýtt enn hvorfallið í staðanøvnum.

Vit kunnu í hesum viðfangi bera saman við føroysku bygðanøvni Mikladalur og Syðradalur. Vit siggja tí einki skeið í navnasniðinum Miklagarður.

2) Tað ið brævskrivarin nevnið um fallbending

av fólkanøvnum er á góðari leið. Fyrisetingin til stýrði hvorfalli í forn máli, og ger tað fyri ein part enn, t.d. í sambandi við staðanøvn (til Kaldbaks), men í vanligum nútíðarmáli stýrir til hvønnfali. Til eitur tað t.d. til Leiv. Aftan á fyrisetingina »hjá« skulu vit hava hvørjumfall, t.d. hjá Mortani, hjá Ólavi.

Í hesum sambandi kundu vit drigið fram eitt enn óhepnari dømi. Soleiðis stóð á einum skjali, ið var sent frá einum banka: »Flutt frá ráfiskagrunnurin!! At slíkt kann koma fyri, er ófatuligt.

3) Spurningurin verður endurgivin her: »...so skrivur hann: teir hava ikki megnad at tikið nakað stig...« Sig mær føroyamálsdeild — tá orðið at stendur í sambandi við sagnorð, er tá ikki talan um navnhátt, sum er óbendur? Eitur tað her ikki »megnað at taka«? Hevur »at tikið« nakra meining á føroyskum máli?

Framhald á síðu 29

Fyrilestur um**Gunnar****Gunnarsson**

Hóskvöldið kl. 20 heldur Sveinn Skorri Höskulds-son, professari við Háskúla Íslands, almennan fyrilestur í salinum á Deb-esartrøð. Fyrilesturin, sum verður hildin á svensktum, kallast Veruleiki aftan fyri nakrar skaldsøgur eftir Gunnar Gunnarsson. Litmyndir av søgustøðum á Eysturlandinum verða sýndar.

Útstykkingin**fremjast****sum skjótast**

Tórshavnar býráð hevur samtykt eitt tilmæli frá byggi- og býarskipanar-nevndini um at heimila umsiting býráðsins saman við Jarðarráðnum at fremja útstykkingina, Ternuryggi II sum skjótast og í prinsippinum á sama hátt, sum niðara útstykkingin á Ternuryggi varð framd.

Barnafundur

Almennur barnafundur verður í KFUK mikudagin kl. 17.

TIL SÖLU

Fiat 131, stationcar, ca. 2 ár.
Ford Escort, 1 1/2 ára

FAROE DIESEL
Tlf. 56363

Einki jólaborð uttan

Restorffs

JÓLAØL

Restorffs jólaøl